

MEGAVAT

INTERNA REVUJA

JAVNO PODJETJE ENERGETIKA LJUBLJANA

TISKOVINA, POŠTNINA PLAČANA PRI POŠTI 1102 LJUBLJANA

OGREVALNA SEZONA
2018/2019

POGOVOR Z
DIREKTORICO EKO
SKLADA

NISMO PERPETUUM
MOBILE

Irena Debeljak

Preden dodobra skočimo v poletje

Hladnejše majsko deževje je spremenilo načrtovan obseg obratovanja naših naprav. Zasedovali smo nov cilj, ker smo se morali prilagoditi nižjim temperaturam in obratovati več, kot je bilo načrtovano. Proizvodne naprave na Verovškovi so se tako preimenovala iz »rezerve« v »pasovne« vire. Niti ene same turbulence ni bilo, do novega cilja - povečane proizvodnje iz lokacije Verovškova - je vse potekalo kot dobro utečeno delo. Saj poznate tisto psihološko terminologijo, da na spremembe iz udobne cone odreagiramo z napetostjo in stresom ... No, mi nismo.

Čeprav smo vsi v pričakovanju poletja, ko naj bi se psihično in fizično regenerirali, bomo še kar nekaj časa morali vrteti naše možgane na visoki delovni temperaturi. Na sproščanje bo treba še malo počakati, a seveda bomo vsi stremeli k cilju, da si privoščimo tudi zaslužen počitek. Pod napetostjo bomo morali še nekaj časa izpostavljati naš organizem, neugodno nanj bodo vplivale tudi visoke temperature, ki so se nas že dotaknile in so še napovedane. Kot kaže bo letošnje poletje pokazalo svoj ogenj, občasno pa tudi kakšna neurja s točo. Prav tako kot nas od zgoraj bombardirajo z ledenimi kepami v velikosti orehov, nas v letošnjem letu tudi ministrstva »kepajo« z novimi in novimi strategijami, zakoni in predpisi. Konec maja 2019 je izšla Uredba o izvajanju delegirane uredbe (EU) o določitvi prehodnih pravil za usklajeno brezplačno dodelitev pravic do emisije na ravni Unije, ki nam nalaga, da do 30. 6. 2019 oddamo vlogo za pridobitev pravic do brezplačnih emisijskih kuponov za obdobje 2021–2026. Prav tako moramo na novo napisati nov načrt monitoringa CO₂, ki poleg merilnikov, ki prikazujejo porabe goriv, vključujejo tudi merilnike o proizvodnji toplote in električne energije. Prav tako sta v fazi spreminjanja Zakon o vodah in Zakon o varstvu okolja.

Klofuto, ki jo je občutila naša država, ko je dobila najnižjo oceno na pripravljen osnutek Nacionalnega energetskega podnebnega načrta do leta 2030, posredovanega na Evropsko komisijo, smo mogoče že pozabili. Ali pa je država že pripravljena nastavit drugo lice? Kakšno razvojno strategijo bo nasledovala energetska panoga v RS? Bodo znali postaviti kazalnike učinkovitosti in merjenje uspešnosti? Ali se vse skupaj pripravlja samo zato, ker je to zahteva EU? Že kar nekaj let je v pripravi Energetski koncept Slovenije (EKS), kot osnovni razvojni dokument na področju energetike, ki bo začrtal razvoj za obdobje prihodnjih 20 let in okvirno za 40 let. In kje smo? Postavljena so zelo visoka pravila okoljskih standardov, ljubezenskih afer med investitorji v proizvodnjo energije in okoljevarstveniki je vedno več, čudežnih rešitev za brezogljčno družbo pa še ni ...

V predlogu je že Nacionalni program nadzora nad onesnaževanjem zraka, novelacija Odloka o načrtu za kakovost zraka v Ljubljani za obdobje 2020–2022, ki bo na novo začrtal podrobnejše programe ukrepov na območju MOL. Podnebni sklad in Eko sklad podajata možnosti za pridobitev finančnih sredstev v tehnologijo, naprave, s katerimi bomo zmanjšali ogljični odtis. Pa smo pri tem res uspešni, ali smo mogoče merila za porabo sredstev premalo definirali? V Podnebnem skladu ima država na račun vse višje cene CO₂ kuponov vedno več denarja. Ga zna porabiti v prave namene, brez političnih viharjev, ki so vezane na kratek mandat? Upam, da bodo kazalniki uspešnosti Eko sklada pod strateško palico mag. Mojce Vendramin dosegli zastavljene cilje. Glede na zelo jasno in odločno zastavljene naloge, ki nam jih je predstavila v pogovoru, osebno verjamem, da ji bo uspelo veliko.

Skrbi, ki se vsako leto kot utečeno kolesje vrtijo v okviru vzdrževalnih aktivnosti, tako na proizvodnih napravah kot na omrežjih oskrbe s plinom in toploto, bodo letos še večje, saj se bo začela gradnja naše največje investicije v PPE-TOL. Med večjimi investicijskim deli bodo tudi dela na projektu zmanjševanja emisij dušikovih oksidov. Če pogledam skozi prizmo uspešnosti izpolnjevanja plana investicij, se dela odvijajo v skladu s terminskim načrtom.

Mejniki na področju energetike žal še niso postavljeni, mogoče bodo do konca letošnjega leta le pustili svoj odtis, če ne drugače, vsaj na papirju, ki bo spet potoval v pregled na EU. Upam, da ne s figo vidne ignorance ...

Poletje bo odvisno tudi od mejnikov, ki si jih bomo sami postavili. Merila uspešnosti dopusta ste si že postavili in želim vam, da pustite pečat letošnjemu poletju. Prepustimo se užitek in si vzemimo privilegij brez obveznosti, da prepoznamo tisto, kar ima resnično vrednost in si zasluži našo pozornost. Včasih je dovolj samo čas za premišljevanje in za preposlušanje besed, ki smo jih izrekli in smo jih bili deležni ... In ne dopustimo, da bi nam nepomembne zadeve jemale pozornost.

Irena Debeljak

energetika ljubljana

Interna revija MEGAVAT

izdaja

ENERGETIKA LJUBLJANA, d. o. o.

Verovškova ulica 62 • Ljubljana

Uredniški odbor

Glavna urednica: Irena Debeljak • Člani:

Doris Kukovičič, Sara Bavdek, Rechele Narat,

Maša Štangl, Vlado Maričič, Vojko Pucihar,

Štefan Šimunič, Primož Škerl, Tadej Kaluža,

Herman Janež • Fotografija na naslovnici:

Urban Štebljaj • Karikature: Sabina Goršič •

Produkcija: Vela d.o.o. Ljubljana • Elektronski

naslov uredništva: megavat@energetika-lj.si

Smo tik pred začetkom gradnje plinsko-parne enote

Do leta 2022 bomo postavili plinsko-parno enoto, ki bo nadomestila dva od treh premogovnih blokov ter tako omogočila 70-odstotno zmanjšanje uporabe premoga v enoti TE-TOL. Izgradnja plinsko-parne enote predstavlja največjo energetske-okoljsko naložbo v Ljubljani doslej. Energetika Ljubljana je z izbranim dobaviteljem glavne tehnološke opreme, to je grškim Mytilineos HOLDINGS S.A., v začetku aprila podpisala 118 milijonov evrov (brez DDV) vredno pogodbo o dobavi in postavitvi dveh plinskih turboagregatov s parnimi utilizatorji in pripadajočo tehnološko opremo, kar predstavlja ključen korak za začetek gradnje. Sama gradnja bo trajala 30 mesecev, poskusno obratovanje pa je predvideno za jesen 2021. Direktor Energetike Ljubljana, Samo Lozej, je ob podpisu ključne pogodbe dejal, da tako velik korak v smeri zmanjšanja uporabe premoga ni pomemben samo za Energetiko Ljubljana, temveč tudi za Ljubljano in Slovenijo.

D. K.

Moščanski dan sosedov

V torek, 4. junija, je na parkirišču pred enoto TE-TOL potekala tradicionalna prireditel Moščanski dan sosedov. S peštrim programom, ki ga je povezovala naša sodelavka Rechele Narat, so se predstavila različna društva in organizacije iz okolja Četrtna skupnosti Moste in z njimi tudi izvoljeni predstavniki te četrtna skupnosti, s predsednikom Igorjem Boletom na čelu. Večina zaposlenih v naši družbi ga tudi osebno pozna, saj je dolga leta vodil proizvodnjo v TE-TOL.

D. K.

Od zunanje presoje do poslovne odličnosti

V Poročilu o presoji s strani SIQ, ki je bila 4. junija, je podanih kar nekaj pozitivnih ugotovitev zunanje presoje. Zaključek presoje je prinesel tudi nova priporočila za nadaljnje izboljševanje, ki jih bomo pregledali in smiselno postavili akcije, da bomo bili še boljši. Poročilo je že objavljeno v naši aplikaciji za obvladovanje dokumentacije DNA. Akcije z odgovornosti in roki za izvedbo bomo postavili med dopusti, z usklajevanji med različnimi področji dela in jih najkasneje v septembru predstavili vsem odgovornim za izvedbo.

V nadaljevanju leta nas čakajo torej tudi izvedbe akcij iz ugotovitev notranjih presoj, prav tako tudi izvedba usposabljanja za obstoječe in nove notranje presojevalce, ki so tudi prispevali, da sta tako sistem vodenja kakovosti kot sistem ravnanja z okoljem v naši družbi na nekaterih področjih zelo uspešna.

Ena od pozitivnih ugotovitev zunanje presoje je tudi izvedba projekta »Nadgradnja kazalnikov ciljev poslovanja v družbi«, ki ga je v letošnjem letu vodil Franc Tomc. Tudi ta projekt se je uspešno zaključil natančno en teden po zunanji presoji. Različne skupine, kot so omrež-

Gardelinos Panagiotis, direktor Mytilineos S.A. / Samo Lozej, direktor Energetike Ljubljana

Moščanskega dneva se je udeležilo veliko nastopajočih in obiskovalcev.

je, trženje, proizvodni viri in okolje so pripravili nabor kazalnikov uspešnosti (KPI). To je merljiva vrednost, ki kaže, kako učinkovito podjetje dosega ključne poslovne cilje, tudi strateške. Vodstvo družbe bo uporabljalo KPI kot oceno svoje uspešnosti pri doseganju ciljev. Ključni kazalniki uspešnosti za vodstvo so predvsem uspešnost poslovanja, medtem ko se lahko ključni kazalniki uspešnosti na drugih področjih osredotočijo na procese v svojih enotah. Skrbniki, ki so vodje prej omenjenih skupin, so zadržani, da kazalnike ažurirajo na tekoče stanje in jih v nadaljevanju v zahtevanih (mesečno, letno) periodah ažurirajo in redno objavljajo na DNA.

Prav tako bomo v nadaljevanju vsak kazalnik preverili po elementih RADAR - po modelu poslovne odličnosti EFQM. Model odličnosti EFQM omogoča zaposlenim razumeti vzročno-posledične povezave med tem, kaj njihova organizacija dela in rezultati, ki jih dosega.

Zunanji izvajalec, ki je vodil projekt in je tudi ocenjevalec po EFQM, nam je tudi izdelal oceno. Po njegovih oceni imamo rezultate v razredu 200–250 od 500 možnih točk. Slovenski zmagovalci, ki so se prijavili na podelitev priznanja Republike Slovenije za poslovno odličnost (PRSPO), kot najvišje državne nagrade na področju kakovosti in odličnosti so imeli 250–350 točk. V primeru, da bo v letošnjem letu javni poziv za sofinanciranje stroškov sve-tovalnih storitev, ki jih podjetjem zagotovijo zunanji izvajalci v zvezi z uvajanjem poslovne odličnosti v podjetja po modelu EFQM in s tem povezana usposabljanja, bo vodstvo družbe razmislilo tudi o tej možnosti, da poleg uvedemo sistemov vodenja kakovosti in ravnanja z okoljem tudi uvedbo poslovne odličnosti po modelu EFQM.

I. D.

»Mi izgradimo zeleno gospodarstvo«

Pogovor z direktorico Eko sklada, mag. Mojco Vendramin

PRIPRAVILA DORIS KUKOVIČIČ

»Okolje, v katerem živimo, so nam zaupali v upravljanje naši vnuki, ki bodo morali nositi posledice našega ravnanja s planetom, ki nam nudi gostoljubje. Te resnice se vedno bolj zavedamo, ko opazujemo naravo in se zavedamo posledic vplivov človeka na zapletene procese, ki se v njej dogajajo. Za odpravo novih škodljivih posegov v okolje in zmanjšanje že povzročene škode bo treba še veliko narediti.« To je del uvodnega nagovora Eko sklada vsem, da nam bo za varstvo okolja še bolj mar. Ključna naloga Eko sklada je namreč prispevanje k izvajanju ključnih ukrepov za varovanje narave s spodbujanjem prehoda na obnovljive vire energije, učinkovite rabe energije, ravnanja z odpadki, odpadnimi vodami, trajne mobilnosti in seveda ozaveščanjem. Kaj je pokazala dosedanja praksa in kakšni so vpogledi v bližnjo prihodnost, kot tudi kje lahko pričakujemo spodbude, smo se pogovarjali z direktorico Eko sklada, mag. Mojco Vendramin. Med njene številne odlike ne sodi le strokovno znanje, temveč tudi zelo jasno zavedanje, kaj so dobre prakse in kje imamo kot država še vedno večje pomanjkljivosti.

Na Eko sklad prihajate z Ministrstva za infrastrukturo, kamor je odšel dosedanja vodja Eko sklada, mag. Hinko Šolinc. Nista ravno zamenjala delovni mesti, pa vendar, ali je bila morda predaja poslov kaj lažja zaradi tega?

Ja, seveda. Lažja je bila predvsem zato, ker sem jaz zadnje leto že delala na Eko skladi in sem poznala postopke, vsebino, organiziranost, ljudi. Pa tudi zato, ker na področju politike učinkovite rabe energije delam že zadnjih 10 let, najprej na Službi za podnebne spremembe, potem na ministrstvu, pristojnem za energijo, tako da poznam vsebine, zakonodajo, strategije. Sama sem npr. na ministrstvu izpeljala sprejem kar nekaj strateških dokumentov, kot je Akcijski načrt za energetska učinkovitost, Dolgoročna strategija za energetska prenova stavb itd.

Kako ocenjujete izdelan dokument Osnutek celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta RS, ki je dobil tako slabo oceno glede strateških ciljev na področju nizkoogljične družbe. Kakšno je vaše osebno mnenje?

Moje osebno mnenje je, da so slovenski strateški načrti čisto premalo konkretni. Problem je, da zaradi skromnega uradniškega aparata tako po obsegu kot po strokovnosti, strategije, programe pišejo znanstveniki, raziskovalci oz. zunanji eksperti. Ti dokumenti so sprejeti predvsem zato, ker je to obveznost iz EU direktiv; da izpolnimo nacionalno obveznost. Njihova izvedljivost je drugotnega pomena in še več; izvajanje se le skromno preverja, predvsem pa se ne ukrepa, če se zadeve ne izvajajo oz. zamujajo. Drug dejavnik pa je tudi pomanjkanje

mag. Mojca Vendramin, direktorica Eko sklada, j.s.

strateških odločitev, vizij in politične moči ter poguma. Namreč odločitve ali bomo jedrska država ali ne, ali bomo »žrtvovali« reke, za HE ali bomo raje ohranjali naravo; to so ključna vprašanja, na katera bi si kot družba morali odgovoriti. Brez tega ni mogoče delati dolgoročnih energetskih strategij. Ker pa ne

znamo najti soglasja in priti do kompromisov ali pa se zaradi pragmatičnosti izogibamo odločitve, so strateški dokumenti splošni, široki, »megleni«, da dopuščajo vse možnosti, vse odprto. Mislim, da nam kot državi manjka znanje in izkušnje za strateške odločitve.

” Slovenski strateški načrti so čisto premalo konkretni. Ti dokumenti so sprejeti predvsem zato, ker je to obveznost iz EU direktiv; da izpolnimo nacionalno obveznost. ”

Ali lahko Eko sklad prispeva k boljši izvedbi strateških ciljev za prehod v nizko ogljično družbo?

Vsekakor. Prav mi smo institucija, organ, ki ukrepe izvaja. Prav lahko bi se označili kot primer dobre prakse. Mnogo držav zanima, kako delujemo, balkanske države želijo našo shemo implementirati v svoji državi. Sicer pa nimamo dovolj kapacitet, da bi našo dobro zgodbo v tujini še bolje promovirali.

Na Eko skladu smo v okviru 25. obletnice delovanja pripravili publikacijo Ekomanija, ki je nadaljevanje projekta iz leta 2005. Tokratna izvedba vsebuje prikaz razvoja energetske učinkovitosti v Sloveniji v zadnjih desetih letih z vidika finančnih spodbud ter komunikacijskih in izobraževalnih aktivnosti sklada.

Med drugim publikacija vsebuje tudi podatke, da smo v zadnjih 10 letih s približno 260 mio EUR nepovratnih sredstev sofinan-

porabe sredstev Podnebnega sklada (PS), v katerem so potem določena sredstva in nameni programov, ki jih bomo izvajali. Leto imamo za PS predvidenih 50 mio sredstev; večinoma za zamenjave starih kurilnih naprav, za leseno gradnjo, električna vozila za prevoz potnikov, izgradnjo kolesarske infrastrukture, trajnostno mobilnost v podjetjih ter nevladne organizacije.

Kolikšen delež v okoljskih naložbah predstavlja URE?

V okviru subvencij/nepovratnih spodbud v zadnjih petih letih je večji del naložb v URE:

- po številu naložb jih je 48,3 %,
- po višini izplačanih sredstev 72,7 %.

To je tudi jasno, saj je večji del sredstev za subvencije, nepovratna sredstva iz sklada za energetske učinkovitost.

” V zadnjih 10 letih smo s približno 260 mio EUR nepovratnih sredstev sofinancirali skoraj 110.000 naložb v učinkovito rabo energije in dodelili okrog 280 mio EUR kreditov za dobrih 10.000 okoljskih naložb. Učinek vseh teh naložb je zmanjšanje izpustov CO₂ za skoraj 320.000 ton in 1.380 GWh prihranjene energije. ”

cirali skoraj 110.000 naložb v učinkovito rabo energije in dodelili okrog 280 mio EUR kreditov za dobrih 10.000 okoljskih naložb. Učinek vseh teh naložb je zmanjšanje izpustov CO₂ za skoraj 320.000 ton in 1.380 GWh prihranjene energije.

Za izvedbo teh investicij je bilo potrebnih letno okrog 1500 delovnih mest. Če pa

V enakem obdobju ste za okolju prijazne energente namenili okoli 74 mio evrov nepovratnih sredstev. katerim energentom ste podelili največ subvencij in v katerih občinah?

Podatki na taki ravni so samo za zadnjih pet let, ker so starejši podatki arhivirani in težko dostopni (informacijski sistem po-

upoštevamo še posredne učinke, se lahko zaključijo, da Eko sklad s svojimi spodbudami ustvari približno 2400 »zelenih« delovnih mest. To je ključno; mi izgradimo zeleno gospodarstvo. Knjižica je dostopna na naši spletni strani (www.ekosklad.si).

Kako se sicer povezujeta Eko sklad in Podnebni sklad?

Sodelujemo z MOP pri pripravi Programa

sodabljam). Po podatkih o izplačanih nepovratnih spodbudah v zadnjih petih letih je bil največji delež spodbud namenjen za toplotne črpalke. Največ nepovratnih spodbud za toplotne črpalke je bilo izplačanih v Mariboru (573), temu sledita Kranj (391) in Novo mesto (305). V naslednjih letih se bo ta vrstni red spremenil, ker je Maribor precej omejit območja, kjer je mogoče prejeti nepovratno spodbudo za toplotno črpalke.

Kako do subvencije Eko sklada? Nov postopek:

1. Odločitev za naložbo in pridobivanje ponudb, seznanitev s pogoji javnega poziva in morebitni obisk svetovalne pisarne mreže ENSVET
2. Izбира predračuna in izvajalca
3. Izvedba naložbe in zbiranje dokumentacije za priloge k vlogi za subvencijo, zaključek del in plačilo
4. Oddaja vloge na Eko sklad → prejem odločbe o sofinanciranju
5. Izplačilo subvencije → v 2-3 mesecih

Subvencija je na voljo za naslednje ukrepe:

1. Vgradnja solarnega ogrevalnega sistema
2. Vgradnja kurilne naprave na lesno biomaso za centralno ogrevanje
3. Vgradnja plinskega kondenzacijskega kotla za centralno ogrevanje
4. Vgradnja toplotne črpalke za centralno ogrevanje
5. Priklučitev eno- ali dvostanovajske stavbe na sistem daljinskega ogrevanja
6. Vgradnja energijsko učinkovitih lesenih oken
7. Toplotna izolacija fasade
8. Toplotna izolacija strehe ali stropa
9. Toplotna izolacija tal
10. Vgradnja prezračevanja z vračanjem toplote odpadnega zraka

Koliko subvencij ste podelili na območju MOL? Koliko od teh ste podelili za kondenzacijske kotle na zemeljski plin in koliko za zamenjavo toplotnih postaj oz. priključitvi na daljinsko ogrevanje?

V zadnjih petih letih je bilo izplačanih 20,3 mio EUR nepovratnih spodbud na območju MOL. V tem času smo na območju MOL izplačali 410.931 EUR za 220 naložb v

kondenzacijske kotle. V tem obdobju na območju MOL niso bile izplačane nepovratne spodbude za zamenjavo toplotnih postaj niti za priključitev na daljinsko ogrevanje. Sicer Eko sklad spodbuja zamenjavo starih kotlovnih večstanovanjskih stavb in v tem okviru tudi priklope na daljinsko ogrevanje ter vgradnjo toplotnih postaj. Spodbude za prenovno pa so v domeni dobaviteljev energije, ki na tak način lahko izpolnijo svojo obveznost glede doseganja prihrankov energije.

Konec maja ste objavili tudi nova javna poziva za dodeljevanje spodbud občinam za nakup vozil za prevoz potnikov in komunalnih vozil. Za prevoz potnikov boste po novem dodeljevali na območju celotne Slovenije in ne le kot doslej na območju občin s sprejetim Odlokom o načrtu za kakovost zraka. Je interes že izražen?

Interes je velik. Občine se zelo zanimajo za ta ukrep. Dnevno prejemamo klice, imamo pa že tudi pet vlog. Dve vlogi sta tudi za avtobuse na vodik.

Spodbude so namenjene le za nakup novih vozil na električni pogon ali na vodik, čeprav ustrezne infrastrukturne mreže nimamo. Zakaj takšna odločitev? Zakaj med spodbudami ni več vozil na stisnjem zemeljski plin?

Vsebine teh pozivov določi MOP; torej primaren je interes ministrstva za okolje in to je bila njihova pobuda. To je eno. Sicer se po mojih informacijah pripravljajo vodikove

” Spodbuda za priključitev stavbe na sistem daljinskega ogrevanja sedaj znaša 50 % stroškov naložbe. ”

polnilnice v okviru evropskih projektov. Glede plina pa je tako, iz Podnebnega sklada ni mogoče spodbujati plina, saj ne gre za brezogljični vir energije oziroma nastajajo izpusti CO₂. Iz sklada za energetske učinkovitost pa lahko spodbujamo samo ukrepe, kjer pride do prihranka energije, kar pa spet ni primer pri vozilih na plin. Zato je treba za ta segment najti druge vire; eden od teh so davčne olajšave.

” Po novem se vloga odda po izvedeni naložbi, kar pomeni, da vloge ni treba več oddati pred začetkom del in po tem pošiljati zaključne dokumentacije. ”

Trenutno je teku več vaših razpisov. Kateri so najpomembnejši za gospodinjstva in zato velja občane nanje še dodatno opozoriti?

Najpomembnejši je SUB74, v okviru katerega smo poenostavili postopek pridobivanja subvencije. Glavna novost novega javnega poziva za občane je poenostavljen postopek za pridobitev subvencije. Po no-

dnjo solarnega ogrevalnega sistema, ki po novem znaša 30 % priznanih stroškov naložbe, in spodbuda za priključitev stavbe na sistem daljinskega ogrevanja, ki sedaj znaša 50 % stroškov naložbe. Pri spodbudah za zamenjavo lesenih oken in toplotno izolacijo strehe ali stropa pa je višji znesek, in sicer pri oknih 150 EUR na m² zamenjane zastekljene površine, pri strehi oziroma stropu pa 12 EUR na m² izolirane površine. Po novem so med priznane stroške naložbe vključena tudi zunanja vhodna vrata. Povišala se je tudi zahteva glede toplotne izolacije fasade in strehe ali stropa (za približno 1 cm debeline; odvisno do materiala).

MEGAT

vem se vloga odda po izvedeni naložbi, kar pomeni, da vloge ni treba več oddati pred začetkom del in po tem pošiljati zaključne dokumentacije. Ta poenostavitev bo zmanjšala obveznosti vlagatelja in skrajšala čas izplačila nepovratne spodbude.

Glede na prejšnji javni poziv je dodan nov ukrep, in sicer toplotna izolacija tal na terenu ali tal nad neogrevanim prostorom/kletjo v starejši stavbi. Višina nepovratne fi-

nančne spodbude znaša do 20 % priznanih stroškov naložbe, vendar ne več kot 12 EUR na m² toplotne izolacije tal. Z novim javnim pozivom se zvišuje višina spodbude za vgra-

V poletje s polnimi jadri

SARA BAVDEK

Z začetkom poletja ne naraščajo samo temperature, ampak tudi število vseh aktivnosti v oddelku tržnega komuniciranja. V tem oddelku ni nikoli dolgčas, vedno se najde kakšno delo. Kaj vse pa se je dogajalo v zadnjih treh mesecih?

Sodelovali smo na več dogodkih

Pestro dogajanje se je začelo že v aprilu, vrh pa doseglo v maju. 12. aprila 2019 je v Ljubljani potekala razglasitev NAJ bloka, za zmagovalca (letos sta bila kar dva) na Bilečanski ulici v Četrtni skupnosti Golovec pa smo pripravili posebno ponudbo električne energije za skupne prostore.

V okviru tedna čebel so v sredini maja v Minicijtu pripravili poseben dogodek Skupaj poletimo višje in k sodelovanju povabili tudi nas. Dogodek smo izkoristili za promocijske namene in najmlajšim predstavili našega Meda Eda, nad katerim so bili zelo navdušeni. Veseli smo bili odziva zaposlenih in članov Kluba Zvestoba ogreva nad poslanim elektronskim sporočilom, kjer smo podarili brezplačne vstopnice za udeležbo na tem dogodku.

Letos smo se udeležili tudi nekaj dogodkov na prostem, saj se je udeležba na njih že lansko leto izkazala za uspešno. Prvi takšen dogodek je bil 23. maja 2019 na Bregu v Ljubljani, kjer so se obiskovalcem predstavila različna športna društva in podjetja. Obiskovalci so se med drugim lahko preizkusili v športnih igrah, vožnji s kajaki in kanuji po Ljubljani, za posebno navdušenje pa je poskrbela naša igra PiCiPoP. Na stojnici, kjer se je predstavilo naše podjetje, nas je uspešno zastopal prodajni zastopnik, ki je prejel kar nekaj povpraševanj strank in jih je kasneje obiskal na domovih. Naslednji dogodek je bil še Dan Četrtni skupnosti Polje, ki je bil 25. maja 2019. Ta dogodek za-

Poskrbeli smo za promocijo na Pohodu ob reki, ki povezuje.

radi slabega vremena ni bil tako obiskan, smo se pa obiskovalcem vseeno uspeli predstaviti in tudi tukaj je prodajni zastopnik prejel nekaj povpraševanj. V prihajajočih poletnih mesecih se še nameravamo udeleževati takšnih dogodkov, saj na tak način precej pripomoremo k večji prepoznavnosti našega podjetja.

V začetku junija smo se udeležili še enega posebnega dogodka in se predstavili na malo drugačen način. Revija Modre novice, ki izhaja na območju občin Kamnik, Domžale, Mengeš, Trzin in Komenda, je organizirala tradicionalni »Pohod ob reki, ki povezuje«, za predstavitev na tem pohodu pa smo poskrbeli s promocijskim materialom in napisom na usmeritvenih tablah, ki so pohodnikom kazale pravo pot do cilja. Pohoda se je udeležilo 2.500 pohodnikov, kar je, po besedah prireditelja, še enkrat več kot lani.

V teh mesecih so se dogajale še druge novosti. Maja smo začeli oglaševati nove akcije zemeljskega plina, elektrike in toplote, ki smo jih poimenovali »morje«, saj veljajo v poletnih mesecih. Za akcije je bilo do sedaj kar precej zanimanja, tako da si lahko obetamo lepo število novih odjemalcev.

Članstvo v Klubu Zvestoba ogreva strmo narašča

Največji napredek je razviden v Klubu Zvestoba ogreva. Že nekaj časa se ukvarjamo s poenostavitvijo uporabniške izkušnje predvsem na spletu, kar je bilo zelo očitno v mesecu maju, saj smo v samo enem mesecu prejeli kar tretjino vseh lanskoletnih pristopnih izjav preko spleta. Število članov strmo nara-

šča, trenutno je v naš Klub včlanjenih preko 10.440 članov. Trend naraščanja števila članov se nadaljuje, za kar skrbimo s posebno ceno zemeljskega plina in z različnimi ugodnostmi tudi v poletnih mesecih.

Velike načrte imamo tudi s posebno akcijo, ki velja od 1. julija 2019. V tej akciji je namreč odjemalcem na voljo elektrika, proizvedena na povsem zelen, okolju prijazen način. Glede na odziv na podobno akcijo lansko leto, so naša pričakovanja zelo visoka. Namig: če še niste naš odjemalec, lahko to postanete.

5 minut za jezik

Kljub res pestremu dogajanju si vzamemo čas tudi za izobraževanje. Od maja dalje vse zaposlene skupaj z odnosi z javnostmi vsakih 14 dni pravopisno izobražujemo in predstavljamo posebnosti, ki marsikomu od nas povzročajo težave. Zelo nas veseli, da prav vsak četrtek, ko izide »5 minut za jezik«, prejmemo pohvale in ideje za naslednjo rubriko, kot tudi prošnje zunanjih sodelavcev za prejemanje teh nasvetov.

Kaj vse pa se v tržnem komuniciranju pripravlja za jesen? Obeta se res veliko ...

MEGAWAT

Bili smo tudi na Dnevu Četrtni skupnosti Polje.

Vzdrževanje toplotnih postaj

PRIMOŽ MATIČIČ

Skladno s Sistemskimi obratovalnimi navodili za distribucijski sistem toplote za geografsko območje Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS št. 85/2016) mora odjemalec skrbeti, da so njegove naprave in napeljave izvedene, uporabljene in vzdrževane na način, da lahko zanesljivo, učinkovito in varno obratujejo, ter niso možne motnje na drugih napravah in napeljavah v distribucijskem sistemu daljinskega ogrevanja. Odjemalec tudi odgovarja za nastalo škodo in posledice na distribucijskem sistemu, ki nastanejo zaradi obratovalne nesposobnosti njegovih toplotnih naprav. Zato je dolžnost odjemalca oziroma lastnika, da zagotovi vzdrževanje toplotne postaje z zato usposobljenim izvajalcem.

Odjemalci oziroma lastniki toplotnih postaj se morajo zavedati, da lahko na zastarelih in slabo vzdrževanih toplotnih postajah poleg neučinkovitega obratovanja, ki povzroča škodo odjemalcu in distributerju toplote, pride tudi do okvar, ki jih ni mogoče nemudoma odpraviti. To lahko vodi tudi do daljše prekinitve ogrevanja v ogrevalni sezoni. V primeru popolne opustitve kontrole in vzdrževanja toplotne postaje pa ta predstavlja tudi potencialno nevarnost za življenje, zdravje ali premoženje, saj lahko v primeru odpovedi posameznih regulacijskih elementov pride do nekontroliranega porasta temperature in tlaka ter izliva vroče vode v objektu, v primeru odpovedi varnostnih elementov pa tudi do poškodb s porušitvami.

Varno in zanesljivo obratovanje ter učinkovit prenos toplote iz omrežja daljinskega ogrevanja na interne toplotne naprave odjemalca omogoča le pravilno vzdrževana in nastavljena toplotna postaja.

V primeru, da toplotno postajo vzdržuje Energetika Ljubljana je treba skleniti Pogodbo za vzdrževanje toplotne postaje, na osnovi katere se obračunava mesečni pavšal.

Višina mesečnega pavšala je odvisna od priključne moči toplotne postaje in od njene funkcionalnosti (samostojna toplotna postaja za ogrevanje, samostojna toplotna postaja za pripravo sanitarne tople vode, kombinirana toplotna postaja za ogrevanje in pripravo sanitarne tople vode). Cenik vzdrževanja toplotnih postaj je objavljen tudi na spletnih straneh Energetike Ljubljana (podstran Ceniki).

V pavšalnem znesku je zajet pregled s funkcionalnim preizkusom in osnovno vzdrževanje toplotne postaje (mazanje, pretesnitve, nastavitve, čiščenje čistilnih kosov ...) po kon-

cu ogrevalne sezone (oziroma najmanj enkrat letno), sprememba nastavitve parametrov toplotne postaje na željo stranke (neomejeno), vklop toplotne postaje pred ogrevalno sezono (enkrat na poziv odjemalca), izklop toplotne postaje po ogrevalni sezoni (enkrat na poziv odjemalca) ter servis in odprava napak v delovanju toplotne postaje na poziv odjemalca (neomejeno), ki ne zahteva menjave okvarjenih oziroma iztrošenih delov. V primeru odprave okvar ali t.i. remontov, ki zahtevajo menjavo okvarjenih ali iztrošenih elementov toplotne postaje pa se na osnovi naročila izvede popravilo in obračun z dejansko porabljenimi urami in dejansko porabljenim materialom.

Energetika Ljubljana ima na področju vzdrževanja toplotnih postaj dolgoletne izkušnje, tako iz teoretičnega znanja kot iz obratovanja v praksi, ter nudi stalno podporo izkušenega osebja in ugodne cene pri eventualno potrebnih posegih za menjavo okvarjene opreme. V ceni pavšala je zagotovljena tudi stalna 24-urna dežurna služba.

V primeru, da imajo odjemalci sklenjeno pogodbo za vzdrževanje z Energetiko Ljubljana, se proti koncu ogrevalne sezone opravi pregled toplotne postaje s funkcionalnim preizkusom in osnovnim vzdrževanjem. Ob tem je o stanju toplotne postaje stranka tudi pisno obveščena, podani pa so tudi predlogi za odpravo pomanjkljivosti oziroma zamenjavo iztrošene opreme, ki bodo zagotovili njeno nadaljnjo učinkovito in zanesljivo obratovanje. Zato tudi odjemalcem izvedbo t.i. remontnih del toplo priporočamo, saj bo le tako lahko zagotovljeno nemoteno obratovanje toplotne postaje tudi v najhladnejših mesecih.

MEGAVAT

Sodobna in dobro vzdrževana toplotna postaja

Zastarela in slabo vzdrževana toplotna postaja

DVGW usposabljanje

Regulacija tlaka plina in merjenje plina

TADEJ KALUŽA, KAREL JERŠIN

V sektorju za oskrbo s plinom smo zavezani strokovnemu usposabljanju na vseh področjih našega dela. Pred časom smo se tako udeležili dveh seminarjev in pridobili strokovno usposobljenost za delo na plinskih merilno-regulacijskih postajah, kot jo predpisujejo nemški tehnični predpisi DVGW.

DVGW kratica označuje nemško strokovno združenje za plin in vodo (Deutscher Verein des Gas- und Wasserfaches e. V.) s sedežem v Bonnu, ki že od leta 1859 nudi tehnično in znanstveno podporo nemški plinski industriji. Ves njen fokus je usmerjen v varnost, higieno in varovanje okolja, upoštevajoč učinkovitost in ekonomičnost. Kot tehnična organizacija za standardizacijo, DVGW promovira tehnološki razvoj na področju plina in pitne vode. Med svojimi dejavnostmi izvaja tudi različna poklicna usposabljanja in kvalifikacije in s tem namenom organizira različne seminarje. Dveh takšnih seminarjev smo se udeležili tudi sodelavci iz službe za sistemsko kontrolo in vzdrževanje regulacijskih postaj. Glavna pozornost je bila posvečena teoretični in praktični obravnavi zahtev iz tehničnih predpisov DVGW, ki so osnova delovnim postopkom za delo na naših prevzemno-regulacijskih postajah, in zajemajo postrojenja za regulacijo tlaka (G 491) in merjenje plina (G 492) za vstopne tlake do vključno 100 bar, regulatorje tlaka plina z vstopnimi tlaki do 5 bar (G 459-2) ter obratovanje in vzdrževanje plinskih postrojev (G 495).

Osnovni seminar je potekal decembra lani v Augsburgu (Nemčija) in je obsegal tematiko, ki obravnava konstrukcijo, opremo in vzdrževanje postrojev za regulacijo tlaka plina. Poleg petih udeležencev iz Slovenije (štirje iz Energetike Ljubljana in eden iz družbe Plinovodi), se je dvodnevnega seminarja udeležilo še 22 inženirjev in tehnikov iz Bosne in Hercegovine, Hrvaške in Srbije.

Nadaljevalni seminar je potekal v Sarajevu, ko smo se v marca letos ponovno zbrali, tokrat na štiridnevem šolanju, ki je bilo namenjeno pridobitvi naziva »Kompetentni strokovnjak« za izgradnjo, opremo in vzdrževanje postrojev za regulacijo pritiska plina in merjenje plina skladno z zgoraj navedenimi tehničnimi predpisi DVGW.

Predavanja so zajemala zakone, uredbe, tehnična pravila, osnove plinske tehnike, zahteve za izgradnjo, opremo, obratovanje

Utrinka z usposabljanja.

in vzdrževanje, regulacijo in varovanje tlaka plina, kontrolo in dokumentiranje ter ustrezno izvedbo prirobnih spojev postrojev za regulacijo tlaka in merjenje plina. Poleg že omenjenih smo obravnavali še predpise varstva pri delu, naloge in odgovornosti kompetentnih strokovnjakov pri delu s pretočnimi

posodami pod pritiskom po DVGW G 498 in G 499, ter odorizacije zemeljskega plina. Teoretična predavanja so bila podprta s praktičnim usposabljanjem na postrojenjih za regulacijo tlaka in merjenje plina. Pridobljeno znanje je bilo nato potrebno potrditi še na pisnem izpitu.

Ob vsem tem velja omeniti tudi, da sta seminarja potekala pod okriljem večjega projekta združenja DVGW oz. njene podružnice iz Sarajeva, katerega glavni cilj je, da bi na področju bivše Jugoslavije usposobili določeno število avtoriziranih ekspertov, ki bi lahko sodelovali pri nadaljnjem usposabljanju kadra v podjetjih z lastnim distribucijskim sistemom zemeljskega plina. Avtorizirani ekspert je namreč nivo usposobljenosti, ki je še lestvico višje od pridobljenega naziva in omogoča večje pristojnosti na omenjenih postrojenjih, predvsem v smislu stalnega usposabljanja tako lastnih kot zunanjih strokovnjakov na tem področju.

Da pa ne bo kdo hudomušno pripomnil, da je pridobljena usposobljenost zgolj nov papir v osebni mapi zaposlenih, velja izpostaviti, da pridobljeno znanje že s pridom izkoriščamo in na tak način optimiziramo visoke vzdrževalne stroške na (merilno) regulacijskih postajah, kar pa glede na to, da imamo v našem distribucijskem omrežju kar 27 takšnih postaj, ni zanemarljivo.

Naše naprave žal niso perpetuum mobile

ŠTEFAN ŠIMUNIČ

Letošnje leto je poslovno zahtevno, a je poleg skrbi za ekonomijo in ekologijo treba vlagati tudi v proizvodne naprave. Kakor koli obračamo finančne številke, rezultat delovanja naših naprav se odraža tudi preko prodaje naše proizvodnje. Leto ima 8.760 ur in vsako uro moramo zagotoviti nemoteno oskrbo naših uporabnikov z električno energijo, toploto, tehnološko paro, plinom ... V primeru, da so odstopanja od »voznega reda«, je na vrsti tako imenovana papirnata vojna, ker nad nami visi »Damoklejev meč«.

Bližamo se polovici letošnjega leta in remontna dela na proizvodnih napravah potekajo po načrtu. Nekaj težav pri realizaciji plana nam povzročajo naročila vgradnih delov in materiala, brez katerih delo ne more biti pravočasno in uspešno opravljeno. Visokotlačni kotli in parne turbine ter generatorji obratujejo v povprečju 5.600 ur na leto, kolikor obratujejo več ali manj tudi vse pomožne naprave (mlini, ventilatorji, črpalke ...). Pri tem imajo naprave zelo malo časa, da se kaj »spočijejo«, zato je normalno, da se kaj obrabi, pokvari in dotraja. Naša skrb je zato, da se nujna popravila izvedejo takoj, kar pa seveda ni vedno možno izvesti med samim delovanjem naprave. V teh primerih moramo načrtovati, kako bomo potrebna dela opravili, brez da bi bili deležni pogodbenih kazni. V vmesnem času, to je med pripravo novega plana proizvodnje, zato

Remont generatorja 3

iščemo tudi ponudbe za popravilo oziroma zamenjavo ključnih delov proizvodnih naprav. Pri tem nastopijo, tako kot pri vsakoletnem planu proizvodnje in vzdrževanja, finančni pomisleki - predvsem se ogromno vrti okoli starosti naših naprav in kaj je še smiselno popraviti glede na to, da se življenjska doba kolta 1 in 2 že nekaj let izteka. Proizvodnja in vzdrževanje želi, da se čim več vlaga v zanesljivo obratovanje, a kaj ko je potrebno investirati tudi v nove tehnologije ... In tako se vrtimo v začaranem krogu tuala in nakovala. Če proizvodnje ni, to pomeni dvojce: ali so penali ali pa ni prodaje ... Torej ne dobimo ustreznih denarnih sredstev za nas zaposlene, za naše nove vzdrževalne in investicijske aktivnosti. A vsako leto se soočamo, da se določene aktivnosti, ki smo jih na-

črtovali v proizvodne naprave, črtajo iz plana. Odgovornost na strani proizvodnje je, da naše proizvodne naprave zanesljivo obratujejo v ogrevalni sezoni, mar ne?

Do izgradnje PPE-TOL moramo obratovalne ure vrteti z obstoječimi napravami. Seveda vzdrževanje skrbno analizira in vzdržuje te naprave, a žal pri tem ne more dovolj dobro skrbeti, če se črtajo določeni stroški ...

Letošnje leto bo kljub črtanju določenih vzdrževalnih aktivnosti zelo obsežno na področju vzdrževalnih del. Čaka nas zamenjava elektrod na elektrofiltru na bloku 3, posodobitev regulacije na visokotlačnih parnih kotlih, zamenjava gorilnikov vročevodnih kotlov VKML1 in 2, večja vzdrževalna dela v kemični pripravi vode, zamenjava cevi kondenzatorja, hladilnikov na generatorjih, vzdrževanje na črpališču hladilne vode na Ljubljani, prenova dodelilnikov premoga K3, nabava novega buldožerja ...

Ko bi le lahko izumili napravo, ki bi obratovala nemoteno, brezčasno, brez popravil, kajne? Ker je to seveda še vedno utopija, moramo varno in zanesljivo delovati z obstoječimi napravami ter zadostiti vsem tehničnim in zakonskim zahtevam.

MEGAT

Vzdrževalna dela na hladilnikih generatorja 3

Črpalna hladilne vode št. 1 po opravljenih vzdrževalnih delih

Remontno-vzdrževalna dela na 6.3 kV elektromotorju

Elektrode elektrofiltra kotla 3 za izločanje trdnih delcev iz dimnih plinov

»Kaj pa tebe poganja?«

Vzdrževalna dela na elektromotorju črpalke hladilne vode 1 b

Ogrevalna sezona 2018/19: Nikoli več ne bo, kot je nekdaj bilo ...

PRIMOŽ ŠKERL

Za nami je še ena ogrevalna sezona. Ena od mnogih, skoraj petdesetih. »Delo kot po navadi« bi lahko skoraj rekli. Skoraj ... Sezona z vidika meteorologa ni bila nič posebnega. Posebnega mraza ni bilo, glede na dolgoletno povprečje je bila večino časa celo zelo topla. Skoraj vsi koledarski meseci so bili za približno dve stopinji Celzija toplejši od dolgoletnega povprečja, izjema sta bila le januar, ko so bile temperature povprečne, in maj, ko je zima še zadnjič napela mišice in je bila temperatura za dve stopinji Celzija nižja od dolgoletnega povprečja. Zakaj torej »skoraj«?

Vpliv okoljskih zahtev

Glavni razlog je v zahtevah okoljske zakonodaje. Evropska direktiva o industrijskih emisijah je z letom 2016 uvedla petletno prehodno obdobje, ki omogoča velikim kurilnim napravam, med katere spadajo tudi vsi premogovni kotli enote TE-TOL, prilagoditev na zaostrene emisijske standarde – veljati začnejo s 1. julijem 2020. V prehodnem obdobju se vsako leto znižujejo dopustne količine onesnaževal, ki jih kotli emitirajo v ozračje in za leto 2019 so te količine prvič postale tako nizke, da bi jih z običajnim obratovanjem premogovnih kotlov zagotovo presegli.

To bi pomenilo veliko težavo ob koncu leta, ko bi bile kvote emisij izkoriščene in nam ne bi preostalo drugega kot zaustavitev premogovnih blokov. Vseh treh hkrati. In to enkrat v začetku oktobra 2019. Kako bi se grel Ljubljanci zadnja meseca letošnjega leta? Z enoto TE-TOL že ne.

Sprememba režimov obratovanja

Zato smo morali ustrezno odreagirati že takoj ob začetku letošnjega leta. Morali smo čim bolje izkoristiti premog, katerega zgorevanje povzroča emisije. Tako smo omejili oba potratna režima obratovanja: proizvodno elektrike brez toplote (t.i. kondenzacijski režim) in proizvodnjo toplote brez elektrike (t.i. reducirani režim). Prav tako smo predvideli, da se bo posamezen blok iz obratovanja umaknil predčasno, torej prav v izogib potratnemu obratovanju. Seveda smo morali spoštovati vse sklenjene pogodbe o dobavi elektrike, kar smo lahko izvedli le z nakupi dodatnih količin na prostem trgu. Pri tem je precej pomagala mila zima in posledično nizke cene elektrike na trgu. V primeru nenadnega prihoda mraza in povečanih potreb po toploti, bi le-to proizvedli v kotlovnici enote TOŠ, če pa bi tak mraz predvidoma trajal dlje časa, bi pognali enega od predčasnno zaustavljenih premogovnih blokov.

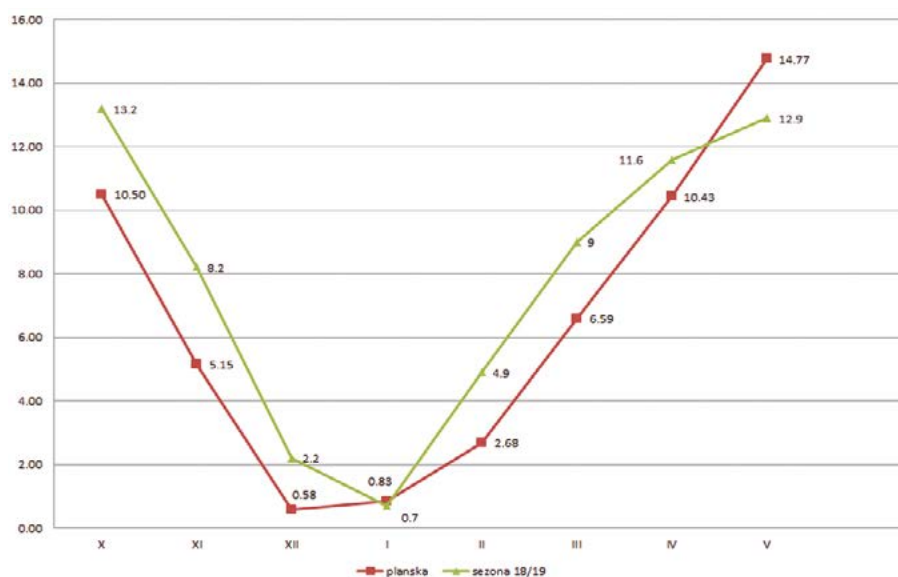
Na srečo slednje ni bilo potrebno, saj nam je, kot sem že prej napisal, zima šla na roko.

Zato pa se je močno povečalo obratovanje kotlov v enoti TOŠ, in to precej drugače, kot bi si predstavljal laik: medtem ko kotli v prvih treh mesecih leta niso obratovali več kot v primerljivih letih, so se razmere v aprilu in predvsem v maju močno spremenile. Nizke temperature so zahtevale dodatne količine toplote, ki so jih zagotovili viri v enoti TOŠ, kot načrtovano. Proizvodnja toplote za daljinsko ogrevanje, ki je letno porazdeljena približno v razmerju 95% : 5% v korist enote TE-TOL, se je meseca maja prevesila v razmerje 73% : 27%, kar predstavlja več kot petkratno povečanje proizvodnje toplote enote TOŠ. Tako bi lahko rekli, da od začetka leta 2019 enota TOŠ ni več (le) vršni vir, temveč tudi pasovni vir.

Vloga TOŠ se bo povečevala

Pričakujemo, da se bo vloga enote TOŠ v prihodnje še povečevala. Po 1. juliju 2020, kot veleva že omenjena Direktiva o industrijskih emisijah, bomo iz obratovanja vsaj delno, leta 2021 pa skoraj v celoti, morali umakniti kotla 1 in 2, plinsko-parna enota pa bo pripravljena šele konec leta 2021. V vmesnem obdobju bo tako precejšnje breme proizvodnje vroče vode na plečih kolegov in proizvodnih naprav enote TOŠ.

Skoraj zagotovo lahko zaključimo, da nas čakajo razgibane ogrevalne sezone, tako v smislu prilagajanja meteorološkimi spremembam kot prilagajanja drugih omejitvenih kriterijev: od zakonodaje do tehničnih ter drugih. Ali, če se ozremo na naslov tega besedila: Nikoli več ne bo, kot je nekdaj bilo ... vsaj kot je bilo prvih petdeset let obratovanja sistema daljinskega ogrevanja. Kakšnih bo naslednjih petdeset, še ne vemo, prepričani pa smo lahko, da bo v njih mnogo izzivov, z razogljičenjem proizvodnje toplote in elektrike na čelu.

Poletne aktivnosti na projektu zmanjševanja emisij dušikovih oksidov

GREGOR GOLJA

Zvesti bralci revije Megavat se bodo morda spomnili mojega članka v 53. številki, torej pred točno dvema letoma, kjer sem opisoval, kako pomembno bi bilo za podjetje, da začne obvladovati še zadnji člen v verigi distribucije toplote – toplotne postaje odjemalcev. Naševal sem mnogo prednosti, predvsem prihranke energije zaradi zmanjšanih izgub prenosa toplote od vira do odjemalcev. V izogib ponavljanju predlagam, da s pogledom preletite takratni članek, potem pa nadaljujete z branjem - tokratni članek je namreč njegovo nadaljevanje.

Meritve temperatur v kurišče kotla

V januarju so predstavniki izvajalca po pogodbi izvedli meritve temperatur v kurišču kotla 3 pri različnih obremenitvah kotla in različnih kombinacijah goriv, premoga in lesnih sekancev. Na osnovi rezultatov analiz izmerjenih vrednosti temperatur so bila določena najprimernejša mesta za vbrizgavanje sečnine v fronto plamena.

Projektna dokumentacija naprav in opreme SNCR

Sledila je izdelava projektne dokumentacije naprav in opreme SNCR, ki jo je v skladu s pogodbo pripravil izvajalec del in nam jo preko e-pošte sproti pošiljal v pregled in potrditev. Še dobro, da so v projektne timu službe, kot sta ARM in strojno vzdrževanje, ki imajo ogromno znanja na svojem področju, da so sproti podajali pripombe in usklajevali načrte, ki so za našo družbo tehnično najbolj primerni in verjetno tudi stroškovno najbolj ugodni. Na osnovi potrjenih načrtov so pogodbeni partnerji izdelali vitalne elemente sistema SNCR: merilno mešalnih in distribucijskih enot, sušilnikov zraka, šob za vbrizgavanje sečnine, pirometrov za merjenje temperature zgorevalnih plinov v fronti plamena, zapornih armatur in glavne elektro omare. Vsa navedena oprema je bila v skladu z dogovorom dobavljena konec maja 2019.

Skladiščenje sečnine

Poleg same oskrbe kotla z vbrizgavanjem sečnine v kurišče, projekt znižanje emisij NOx zajema tudi sistem za pretovor in skladiščenje sečnine. Za izvedbo tega dela projekta smo se v projektni skupini zaradi nižjih stroškov odločili,

Elementi mešalno-regulacijske enote

Razkladanje sušilnikov zraka v enoti TE-TOL

da ga izvedemo sami v sodelovanju z uveljavljenimi izvajalci. Z izbranim projektantom smo kot najprimernejšo lokacijo za pretovor sečnine izbrali obstoječo pretakalno ploščad za pretovor kisline in luga ob objektu kemične priprave vode. Od tu se bo sečnina prečrpala po cevovodu, položenem v obstoječi kineti v dvoplaščni rezervoar iz armiranega poliestra z avtomatsko detekcijo puščanja volumna $V=40\text{ m}^3$, ki bo nameščen tik ob kotlovnici kotla 3.

V juliju bo dobavljen dvoplaščni rezervoar sečnine in nameščen na že izdelano temeljno ploščo ob kotlovnici kotla 3. Izbrani izvajalec strojnih montažnih del bo izvedel vse cevne razvode sečnine od rezervoarja preko obeh mešalnih modulov SNCR, nameščenih na koti +15 v kotlovnici kotla 3, do vseh štirih distribucijskih enot, nameščenih ob kotlu 3 na kotah +22 m in +27 m, po ena distribucijska enota za vsako stran kotla. Ravno tako bodo v času remontov v kotlovnici kotla 3 nameščeni tudi vsi razvodi demineralizirane vode ter stisnjenega zraka z razprševanje sečnine in za pogon pnevmatskih ventilov. Za pripravo instrumentnega zraka za pnevmatski pogon regulacijskih in zapornih ventilov bosta na koto +15 m nameščena dva adsorpcijska sušilnika zraka, ki bosta zaradi večje zanesljivosti in boljše učinkovitosti delovala izmenjaje.

Dodatne aktivnosti med remontom K3

V času rednih letnih remontov v poletju

2019 bomo skupaj z izbranim izvajalcem najprej podrobno proučili možnosti za vgradnjo pirometrijskih sond in šob za vbrizgavanje sečnine na predvidenih mestih vgradnje. V ta namen na kotlu 3 že poteka odstranjevanje toplotne izolacije. Hkrati z izvedbo strojno-inštalacijskih del bodo potekala tudi elektro-inštalacijska dela in programiranje kontrolno regulacijskega sistema SNCR.

Konec avgusta oziroma v začetku septembra je predvidena dobava in namestitev nove emisijske merilne postaje, ki bo omogočala merjenje emisij snovi iz kotla 3. Novi merilniki emisij bodo nameščeni v dimnovodni kanal kotla 3 pred vstopom v skupni odvodnih dimnih plinov. Sama emisijska merilna postaja bo nameščena tik ob merilnih mestih v stavbi silosov pepela. Emisijska merilna postaja bo v celoti predhodno sestavljena in testirana pri njenem dobavitelju ter nato v kontejnerski obliki pripeljana na mesto vgradnje.

Roki za zaključek projekta

V skladu s pogodbo z izbranim izvajalcem morajo biti vsa pogodbeno dela zaključena do petka, 6. septembra 2019. Zaključkom vseh inštalacijskih del bo sledilo hladno preskušanje vseh vgrajenih naprav in opreme ter v oktobru, po zagonu kotla 3, tudi vroče preskušanje in pričetek poskusnega obratovanja.

MEGAVAT

■ SLUŽBENI INTERVJU

Boštjan Kuzman

»Dokumenti so zdaj personalizirani«

POGOVARJALA SEM SE RECHELLE NARAT

Vsak investitor, ki gradi na območju Ljubljane ali sosednjih občin, se prej ali slej v postopku sreča s predstavnikom naše službe za izdajo soglasij. To pa ni vse, s čimer se ukvarjajo v tej službi, ki jo že leta vodi Boštjan Kuzman. Pridobivanje in urejanje ustrezne dokumentacije je lahko sila stresno za vsakega kupca – a to se je v Energetiki Ljubljana s posodobitvami spremenilo v enostaven opravček. Kako se je razvijala ta dejavnost, nam je predstavil kar vodja službe za izdajo soglasij.

Zbiranje dokumentacije in pridobivanje gradbenih dovoljenj včasih ni bila ravno prijetna aktivnost za stranke, se strinjaš?

Uporabnik oziroma odjemalec Energetike Ljubljane je moral v preteklosti sam izpeljati postopek – v njegovi domeni je bilo vse: priprava ustrezne vloge, zbiranje dokumentacije, komunikacija ... Tako je bil organiziran postopek, ki je uporabniku nalagal, da je skladno s Splošnimi pogoji Energetike Ljubljana ustrezno zbral celotno dokumentacijo, ki je bila zakonodajno zahtevana.

No, danes je vloga službe za izdajo soglasij precej bolj aktivna kot včasih, ko je bila bolj kot nek upravni organ. Nam lahko predstaviš, kaj vse se odvija pod okriljem vaše službe?

Služba vodi postopke na področju prostorske zakonodaje, ki je v domeni MOL in primestnih občin. Izdajamo projektne pogoje in mnenja na osnovi projektne dokumentacije, ki jo vlagatelji potrebujejo za namen pridobitve gradbenega dovoljenja. In tretje področje, ki ga pokriva naša služba, je izdaja soglasij za priključitev, vezana na energetska zakonodaja, ki določa način priključevanja objekta na omrežje.

Zagotovo se je spremenil način obravnave strank: te niso več prepuščene sami sebi, pač pa jih od trenutka, ko oddajo vlogo ali samo pokličejo, vodimo skozi celoten postopek. Lahko bi rekli, da jih primemo za roko in vodimo skozi labirint ter jih uspešno pripeljemo do cilja.

Koliko dokumentov pa izdate na letnem nivoju?

Naša statistika je sledeča: na področju pridobivanja gradbenih dovolj izdamo 1000 projektnih pogojev in mnenj. Vezano na priključevanje izdamo na letnem nivoju od 1000 do 1400 odločb o priključitvi na naše

omrežje zemeljskega plina ter od 200 do 250 odločb o priključitvi na naše vročevodno omrežje. Vsebinsko se torej izdaja dokumentov razlikuje v tem, da so eni vezani na postopke priključevanja, drugi pa na poseg v varovanem pasu, kjer moramo prav tako izdati soglasja. Poslanstvo Energetike Ljubljana je namreč, da skrbi za zanesljivo, okolju prijazno oskrbo z energenti, zato smo zakonodajno vezani, da kontroliramo in urejamo področje, kjer smo operater distribucijskega sistema toplote in zemeljskega plina.

Omenil si, da ste včasih izdajali odločbe po nareku, predpripravljene obrazce pa so na podlagi rokopisa pretipkavale strojepiske. Danes vse poteka preko internih aplikacij, preko računalniškega programa SAP?

Da in želimo si, da se razvoj v tej smeri nadaljuje, saj je to v korist uporabnikom, pa tudi vsem našim službam. Vsi podatki so vodeni z enega mesta; informacije, dokumenti posameznega vlagatelja oz. primera so na voljo v eni mapi – vsaki službi dostopni takoj. Odpade torej nepotrebn čas za distribucijo dokumentov, prav tako odpade odgovornost investitorjev, da od ene do druge službe prenašajo dokumente; za vse je poskrbljeno tako, da je dokumentacija varno na razpolago vsaki službi, ki takoj ve, kateri je naslednji korak v postopku. Ključne funkcije pri izdajanju soglasij so torej podprte. Bistvena pozitivna sprememba pa je, da stranki ni treba več zbirati in pošiljati dokumentacije, saj je že vsa v sistemu. Sledimo torej temu, da bi stranke obravnavali na celovit način.

Kdo določa pravila vaše igre v postopku?

Seveda zakonodaja, predvsem bi tu izpostavil odloke, ki jim moramo slediti v okviru priključevanja. Tudi čas nam določa omejitve, saj smo vezani na roke – mnenje moramo izdati npr. najkasneje v 15-ih dneh od prejema popolne vloge.

Vem, da imaš opravljen strokovni izpit iz Zakona o upravnem postopku. Ga morate vsi opraviti?

Ne, izpit po ZUP moramo opraviti tisti, ki se ukvarjamo s postopki, vezanimi na priključitve, ker to predpisuje Energetski zakon. Zakonodajalec je s tem omogočil strankam v postopku možnost pritožbe na odločbo, ki jo izdamo (npr. glede priključne moči ipd.). Sicer pa smo v službi sami strojni inženirji, saj je delo strokovne narave, osnova pa je teh-

Boštjan Kuzman

nično znanje; podobno torej kot v razvojnem delu naše službe. Poleg same strokovnosti je zelo pomembna tudi odzivnost. Kot vodja službe na dnevni bazi preverjam stanje postopka izdaje soglasij. Od poteka postopka je odvisna stranka in s tem tudi rezultat. Do stranke in do izvajanja tega dela moramo biti odgovorni. S podpisom vsak, ki izda soglasje, odraža tudi lojalnost do podjetja – soustvarjamo energetske rešitve in priključujemo objekte na naše omrežje.

Dokumenti so zdaj personalizirani in vsebujejo tudi konkretna navodila ter korake izvedbe, da je stranki v postopku lažje. Ve, kaj sledi in ima dobre usmeritve – to je pa je tudi cilj celovite oskrbe, kot smo si jo zastavili v Energetiki Ljubljana.

Imaš kot vodja službe za soglasja dodatne obveznosti?

Spremljam gradbeno zakonodajo, saj je to osnova za naše delo. O vseh spremembah obveščam svoje sodelavce. Zelo nam pride prav tudi pravna pomoč s strani pravne službe, s strani sodelavke Martine Pengov z JHL, ki nam pomaga pri interpretaciji, kadar je to potrebno. Sicer pa se poskušam držati tega, kar sem nekoč prebral: naloga vodje je, da »dekomplicira« postopke za svoje sodelavce in ustrezno optimizira procese in postopke dela, stalno v usklajevanju z ekipo in drugimi službami.

Tvoja dodatna zadolžitev je tudi ta, da si notranji presojevalec ...

Res je in moram priznati, da sem to tudi že skoraj od prihoda v podjetje, torej približno četrto stoletja. In vsako leto ob zaključku presoje ugotovim, da je to koristno ne samo za podjetje, pač pa tudi zame osebno. Fascinira me, ko ob pregledih spoznavam procese dela v podjetju in vidim, kako velika družba je to.

Mobing na delovnem mestu in njegovo prepoznavanje

MAŠA ŠTANGL

Izraz mobing opredeljuje nasilje, ki se kaže kot trpinčenje, šikaniranje ali drugačno izživljanje nad posameznikom na delovnem mestu. V slovenski zakonodaji to področje ureja Zakon o delovnih razmerjih (ZGD-1), ki pojma »mobing« kot izraza ne pozna. Pri poimenovanju mobinga moramo izhajati iz pojmov, povezanih z nasiljem na delovnem mestu, ki jih uporablja delovna zakonodaja, to pa so izrazi: trpinčenje, verbalno ali neverbalno nasilje, fizično nasilje in spolno nadlegovanje z učinkom ali namenom prizadeti dostojanstvo osebe, zlasti kadar gre za ustvarjanje zastraševalnega, sovražnega, ponižujočega, sramotilnega ali žaljivega okolja.

Pri prepoznavanju »mobinga« je ena ključnih komponent trajanje ponavljajočih dogodkov, saj že ZDR-1 opredeljuje, da je trpinčenje na delovnem mestu vsako ponavljajoče se ali sistematično, graje vredno ali očitno negativno in žaljivo ravnanje ali vedenje, usmerjeno proti posameznim delavcem na delovnem mestu ali v zvezi z delom.

Kaj je mobing?

V zadnjem obdobju strokovna in laična javnost veliko pozornosti namenjali temi mobinga. Čeprav tematika v slovenskem prostoru ni nova, se odpira širša družbena razprava o tem, kaj mobing je in kaj ni. Sam pojem trpinčenja se je jasneje izoblikoval skozi sodno prakso, v okviru katere se trpinčenja ne tolmači le kot žaljenje in grdo obnašanje, temveč tudi kot izključevanje, ignoriranje in osamitev. V javnosti se sicer kot mobing pogosto označuje tudi vsako napetost, konfliktnost, žaljenje, nepravilno delegiranje dela ali ostro kritiko nadrejenega. Vendar to mobing ni, tako da je treba mobing razmejiti med dejanskim trpinčenjem, ki poteka daljše obdobje in enkratnimi neljubimi dogodki, ki se zgodijo na delovnem mestu. Pri tem velja poudariti, da mobing ne poteka zgolj v odnosu nadrejeni / podrejeni, temveč tudi horizontalno, med sodelavci na enaki

ravni in tudi v obratni smeri podrejenega nad nadrejenim.

Vsak konflikt še ne pomeni mobinga

Vsak konflikt ali prepir med sodelavci, med podrejenim in nadrejenim še ne pomeni mobinga. Res pa je, da lahko nerazrešeni konflikti postanejo vzrok za nastanek mobinga in morebiti od tod izvira napačno razumevanje. K mobingu ne moramo prištevati delegiranje nalog nadrejenega oz. zahtevo po boljšem opravljanju nalog ter organizacijo dela, kot je dodeljevanje nadurnega dela ali dežurstva. Seveda pa mora biti komunikacija pri tem na strokovni ravni in ne sme žaliti osebnega dostojanstva zaposlenega.

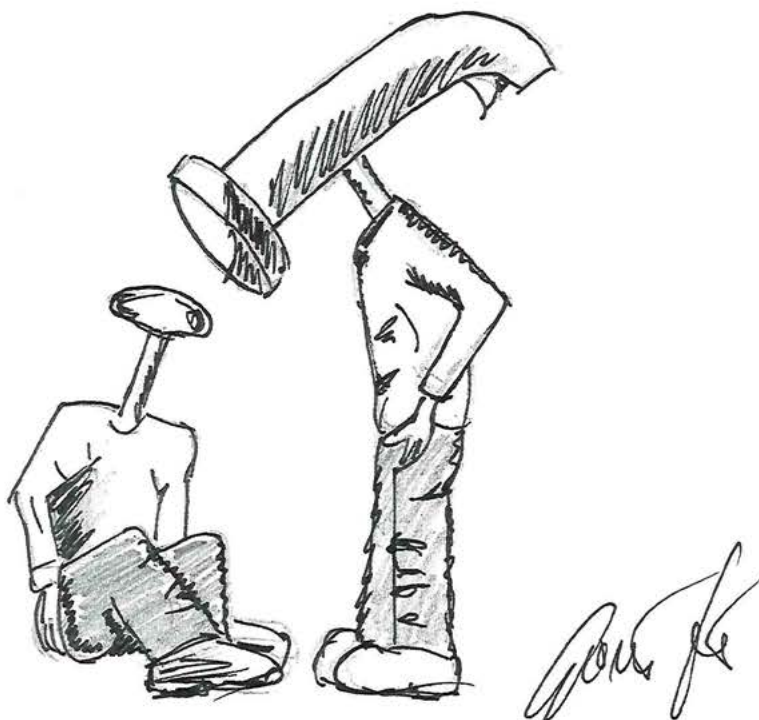
Ker izraza mobing oziroma trpinčenje na delovnem mestu ne doživlja vsak posameznik na enak način oziroma lahko za nekoga dolo-

čeno ravnanje pomeni mobing, za nekoga pa enako ravnanje ne, je pomembno, da posameznik osebo, s strani katerega občuti mobing, opozori, da navedeno ravnanje razume kot mobing. V kolikor zadeve ne uspeta urediti, se za pomoč obrne na spodaj opisane načine.

Kaj storiti v primeru, da občutimo mobing?

Zakon o delovnih razmerjih od delodajalca zahteva varovanje delavčevega dostojanstva pri delu, kar pomeni, da mora delodajalec zagotavljati delovno okolje, v katerem noben delavec ne bo izpostavljen trpinčenju. V Energetiki Ljubljana je bil v ta namen sprejet pravilnik o preprečevanju mobinga in drugih oblik trpinčenja in nadlegovanja na delavnem mestu, kjer je v skladu s pravilnikom določen tudi pooblaščenec. Imenovana je tudi strokovna skupina proti mobingu s strani sveta delavcev, ki jo sestavljajo člani sveta delavcev in predstavniki družbe. Vsi akti so vsem zaposlenim dostopni v DNA.

Nedvomno je v interesu delodajalca, da se kakršnemukoli trpinčenju na delovnem mestu oziroma mobingu izogne. Pri tem pa je velika odgovornost tudi na vseh nas, da z besedo mobing ne pretiravamo, da jo uporabljamo, ko je to upravičeno in da njenega pomena ne širimo zunaj zakonsko opredeljenega obsega.

VRSTE MOBINGA			
VODORAVNI	NAVPIČNI		
	Zaposleni na različnih hierarhičnih ravneh		
	STRATEŠKI MOBING		“STAFFING”
	nadrejeni → podrejeni	podrejeni → nadrejeni	

SVET DELAVCEV

Volitve v svet delavcev – pogled nazaj

BOŠTJAN KOCIJAN, PREDSEDNIK SVETA DELAVCEV

Pred slabimi štirimi leti je bil izvoljen prvi skupni svet delavcev Energetike Ljubljana. Po eni strani imam sicer občutek, da smo kot ekipa že kar dolgo skupaj, po drugi pa je vse skupaj minilo s svetlobno hitrostjo.

Član sveta delavcev sem od samega začetka (TE-TOL, leto 2000), predsednik pa od leta 2004 (do 2015 v družbi TE-TOL). Spomnim se težjih in slabših obdobij kot tudi občutno lažjih, boljših in precej lepših obdobij od sedanjih. Tako z vidika poslovanja kot z vidika samega delavskega soupravljanja.

Eno najtežjih obdobij sodelovanja sveta delavcev z vodstvom družbe je bilo na samem začetku, ko je v prvem mandatu svetu delavcev predsedoval Primož Gostinčar in smo na drugi strani imeli sogovornike, katerih na srečo do sedaj še nihče ni prekašal v negativni smeri. Sledila je drastična sprememba s prihodom direktorja Aleksandra Mervarja, ki je imel do delavskih predstavnikov in organov diametralno nasproten odnos od tistega, ki smo ga bili do takrat vajeni. Zelo hitro je bil sklenjen korekten participacijski dogovor med svetom delavcev in družbo, ki smo si ga pred tem mesece podajali s takratno pravnico in prejšnjim direktorjem družbe ter po vsaki taki podajki bili še korak dlje od podpisa. Postopoma smo dosegli tudi spoštovanje zakona (ZSDU) in imenovali predstavnike delavcev v nadzorni svet TE-TOL. Med lastniki so se sicer dogajale »igrice«, v katerih so si »politični nasprotniki« milo rečeno »nagajali«, in smo tako kar nekaj časa preživeli z nepopolnim nadzornim svetom takratnega TE-TOL. A smo delavci predstavnike v nadzornem svetu vseskozi imeli. Dokler ni prišlo do pripojitve TE-TOL k Energetiki Ljubljana. Takrat smo se vrnili v leto 2000 in čez noč je delavska participacija padla za več stopnic. Nadzornih svetov posameznih družb znotraj Javnega hol-

dinga Ljubljana ni, v nadzornem svetu holdinga pa ni mesta za predstavnike delavcev, čeprav se v njem najdejo tudi taki, ki celo predavajo na združenju sveta delavcev o delovski participaciji, kar je, milo rečeno, žalostno.

Če se ozrem le na naše delo v preteklih štirih letih, sem ob neki skromnosti sicer lahko delno zadovoljen, a s precej grenkim priokusom.

Delavskemu predstavniku v nadzornem svetu nismo prav nič bližje, kot smo bili na začetku mandata, nekatere načrtovane aktivnosti sveta delavcev na tem področju smo začasno zaustavili zaradi določenih pomislekov in posledičnega nesoglasja znotraj sveta delavcev. Brez sodelovanja predstavnikov delavcev v nadzornem svetu je delo sveta delavcev v svoji osnovni funkciji kar konkretno paralizirano, saj se določene informacije dobijo bistveno kasneje, včasih se določenih tudi ne dobi ali pa se jih vsaj ne dobi v popolni, zeleni obliki, ob pravem času ...

Kmalu po volitvah smo uspeli podpisati participacijski dogovor med novim (skupnim) svetom delavcev in vodstvom družbe. Večji del podpisanega se tudi v praksi izvaja tako, kot je bilo dogovorjeno, smo se pa nekaterim pravicam v zadnjem mandatu iz določenih razlogov odrekli v samem svetu delavcev, za določene pa ni bilo dovolj poslušna na strani lastnika ali vodstva. Izboljšav v tem delu je lahko še precej.

Sprejeli smo tudi Poslovnik sveta delavcev, ki je v veljavi od 7. decembra 2015.

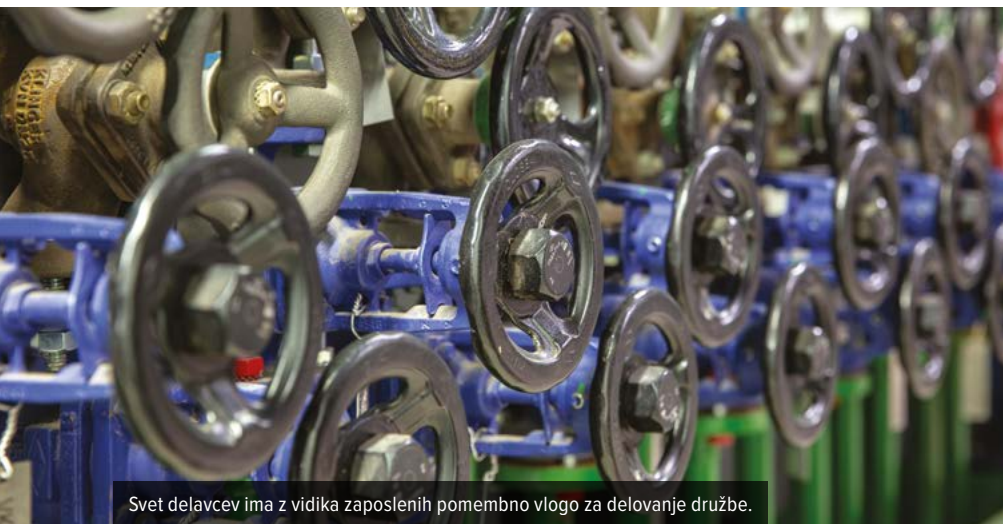
Veliko naporov smo skozi zadnje štiriletno obdobje morali vlagati - kolikor je le bilo mogoče - v ohranjanje nekega standarda na področju počitniške dejavnosti. Koliko dela in stresa je bilo zaradi tega, najbolje vedo sami člani sveta delavcev. In čeprav smo v posameznih primerih po tehtnem premisleku in v izogib resnemu konfliktu z vodstvom ali lastnikom

Boštjan Kocijan

tudi popustili, bi lahko ta del opravljenega dela sveta delavcev glede na prvotno nameravane posamezne spremembe s strani vodstva in/ali lastnika, ocenil kot uspešno. Pri tem moram – ne glede na to, da smo bili ob podajanju določenih idej in predlogov s strani vodstva na začetku praviloma na nasprotnih straneh – pohvaliti predstavnike vodstva, da so večinoma poslušali in pretehtali argumente sveta delavcev ter da smo na koncu uspeli doreči rešitve, ki so bile sprejemljive za obe strani. Ne velja za vse primere (npr. apartmaja v Podkorenu), velja pa za večji del. Med drugim je bil tako 22. septembra 2016 sklenjen tudi dogovor o upravljanju počitniških prikolic, s katerim smo ob kompromisni rešitvi dogovorili tudi dolgoročno delovanje na tem področju.

S stališča varstva pri delu smo lahko zadovoljni z namestitvijo merilne naprave za merjenje prahu lesnih sekancev, namestitvijo odsesevalne naprave pri zalogovnikih na koti +27, cepljenjem ogroženih delavcev proti KME ter nazadnje pri izgradnji črpališča za točenje goriva za delovne stroje (buldožerja). S katero se je razbremenilo strojnike na deponiji, ki so do sedaj vlekli težko cev z gorivom od starega črpališča do vzhodne deponije. Poskušali smo izboljšati stvari tudi na področju Medicinsko preventivnega aktivnega oddiha (znižati obseg storitev, ki se vsteva v boniteto), cepljenjem proti KME za vse zaposlene in ne le za neposredno ogrožene na strošek družbe (ker že zaradi izkušnje iz preteklosti menimo, da bi moralo biti to dolgoročno tudi v interesu naše družbe), dodatnih specialističnih zdravstvenih pregledov na osnovi zdravstvene statistike, ki bi pokazale, katere zdravstvene težave se pojavljajo

Svet delavcev ima z vidika zaposlenih pomembno vlogo za delovanje družbe.

pogosteje pri določenem tipu zaposlenih (spol, starost, način dela - izpostavljenost različnim negativnim vplivom, kot so klimatski, izmensko delo ...). Žal pri teh predlogih do konca mandata nismo uspeli. Nekateri so še odprti, drugi so bili zavrženi.

Delno uspešni smo bili pri problematiki KKS označevanja. Zadeve so se izboljšale, kar se tiče samih načrtov, ki so sedaj dostopni na intranetu večini zaposlenih, ki jih pri svojem delu potrebujejo, možno je tudi iskanje samih armatur po načrtih ... Kljub temu pa se premiki KKS-SAP izvajajo v tako toplo-hladnem režimu, da si ne upam napovedati, ali bo zadeva v celoti sploh kdaj urejena tako kot bi morala biti.

Ne glede na različne informacije, ki smo jih prejeli, lahko kot neuspešno vzamemo »misijo« poskusa posredovanja oziroma mediacije med zaposlenimi in vodstvom znotraj enega od sektorjev družbe.

Za večjo obveščenost zaposlenih smo dosegli premik informativnega portala k uri, kjer za-

posleni iz delavnic potrjujejo svoj prihod/odhod na delo in z dela.

Skupaj s sindikatom smo aktivno sodelovali pri sami pripravi ocen tveganja ter se posvetovali tudi o novem pravilniku o sistematizaciji delovnih mest, ki je nastal po izdelavi ocene tveganja.

Prišlo je do sprememb pravilnika o delovni uspešnosti, kjer smo bili na koncu le delno upoštevani. Argumentiran kompromisni predlog sveta delavcev, katerega realizacija bi bila za družbo ugodnejša od določil v starem pravilniku ter ga je podprl tudi izvršni odbor sindikata, je bil s strani vodstva sprejet tako, da se je izvedel kompromis kompromisa.

Tako smo prišli od konca dokaj pestrega mandata sveta delavcev. Bilo je kar nekaj precej dramatičnih trenutkov, slabe volje, a tudi zadovoljstva, kadar smo na koncu kljub vsem oviram uspeli za zaposlene odpraviti slabosti, ohraniti, ali v posameznih primerih celo izboljšati zadeve.

Volitve v nov svet delavcev bodo zaradi

določil v zakonu (ZSDU) potekale ravno v dopustniškem terminu, le-to pa je posledica predstavljenih volitev v letu 2015. Zaposleni imate 21 dni od objave sklepa o razpisu volitev možnost predlagati kandidate iz svoje volilne enote v svet delavcev in tako na volitve »poslati« tiste sodelavce, za katere menite, da bi bili za to delo najbolj primerni. Vsi, ki bi radi sodelovali v svetu delavcev, pa poskusite v svoje sposobnosti in dobronamernost prepričati sodelavce svoje volilne enote, ki vas lahko (poleg sindikata) predlagajo kot kandidate.

Vse sodelavke in sodelavce pozivam in prosim, da se volitev – v kolikor bo zaradi nekoliko neugodnega termina to le mogoče – zanesljivo udeležite.

Želim vam prijetno dopustovanje in sproščeno vrnitev v novo »kurilno« sezono.

MEGAT

SVETOVALEC

O koncu ogrevalne sezone danes odločate uporabniki sami

Uporabniki daljinskega ogrevanja v Ljubljani se o začetku in koncu ogrevalne sezone sami odločajo že od leta 1991. Zakonodaje, ki bi predpisovala rok zaključka ogrevanja, ni, ker tudi zunanje temperature niso predvidljive (vzemimo za primer letošnji mesec maj).

Včasih sta bila začetek in konec ogrevalne sezone sicer določena s pravilnikom o toplotni zaščiti in učinkoviti rabi energije v stavbah, vendar ta od leta 2008 ne velja več. Takrat je bilo predpisano, da se ogrevalna sezona začne, ko je v jesenskih mesecih zunanja temperatura tri dni zapored ob 21. uri 12 °C ali nižja, konča pa spomladi, ko je zunanja temperatura ob 21. uri tri dni zapored več kot 12 °C. Danes o ogrevanju odloča uporabnik sam, ki lahko svojo željo po začetku in koncu ogrevanja sporoči prek upravnika, če živi v večstanovanjski stavbi, ali kar neposredno, če je lastnik samostojnega stanovanjskega objekta.

Energetika Ljubljana obratuje s sistemom daljinskega ogrevanja 365 dni v letu in 24 ur na dan (razen vzdrževalnih del po posameznih delih omrežja). Torej oskrba s toploto obratuje vedno, tudi poleti zaradi priprave sanitarne tople vode in potreb industrije. Vsaka stavba se svobodno odloča o datumu prekinitve ogrevanja, kar izvede Energetika Ljubljana ali vzdrževalec stavbe.

V kolikor toplotno postajo vzdržuje Energetika Ljubljana, na poziv pooblaščenega uporabnika oziroma upravnika izvede fizični izklop toplotne postaje, v nasprotnem primeru pa se morajo uporabniki obrniti na njihove pooblaščen vzdrževalce toplotnih postaj oziroma upravnikove stavb. Izklop toplotne postaje se, v tem primeru, izvede na podlagi zahteve, ki jo etažni lastniki podajo upravniku. Etažni lastniki izrazijo željo po koncu ogrevanja svojemu odboru (nadzorni, kurilni odbor, itd.), le-ta pa upravniku stavbe.

Upravniki večstanovanjskih stavb se pogosto še vedno opirajo na nekdanje določilo iz pravilnika (upoštevanje zunanjih temperatur), vendar je vse odvisno od dogovora z etažnimi lastniki, torej uporabniki. Vsekakor je upravnik vedno pravi naslov za pridobivanje informacij o vklopu in izklopu toplotnih postaj ter usklajevanju med stanovalci.

■ ČLEN V VERIGI

Sara Bavdek

»Komaj čakam, da grem v službo!«

POGOVARJALA SEM SE RECHELLE NARAT

Morda s Saro še niste imeli priložnost delati, a njeno delo ste gotovo že kje srečali. V zadnjem času sodeluje pri pripravi e-prispevkov »5 minut za slovenski jezik«, ki pridejo še kako prav pri pravopisu. V vsaki tiskovini oziroma zloženki je vpeta njena kreativnost, v tržnih aktivnostih ali produktu je vključena tudi njena ideja. Vsak dan se pripelje s Krke, ki je zdaj znan kraj zaradi nanizanke Reka ljubezni, kjer so jo snemali. Na dan preživi v vožnji približno uro in pol, ki jo večinoma nameni razmišljanju o tem, kaj bi se dalo še narediti na področju trženja. Sara pravi, da ne moreš vplivati na to, kdaj ideje priletijo – tako kot ne moreš ustaviti njene kreativne žile, ki zadnje leto utripa za naše podjetje.

Sara, pri nas si komaj eno leto, vendar je bilo to kar ustvarjalno, kajne? Kakšen je bil pa prvi vtis, ko si se javila na razpisano delovno mesto in bila povabljen na razgovor?

To je moja prva redna služba, imela sem pa že kar nekaj delovnih izkušenj. Po poklicu sem slovenist, dve leti pa sem vodila svojo oddajo na lokalni televiziji ETV, imenovala se je Srednješolski utrip. V njej smo obdelali različne aktualne teme in veliko sem se naučila, tudi nastopanje mi je postalo blizu. Na splošno sem vedno precej ustvarjala: pisala pesmi, članke za lokalne časopise, intervju s skupino Bohem. Vse to mi pride prav pri delu. Vseeno pa me je bilo pri prvem razgovoru strah in sem bila nervozna. In ko sem prišla na delo prvi dan, sem se najprej spraševala: »Le kako se bom znašla v tej veliki stavbi?« Sicer pa sem se potem, ko sem bila sprejeta, v energetske področje takoj poglobila in ga tudi hitro usvojila. Delo v tržnem komuniciranju me res veseli!

Delaš v službi za tržno komuniciranje, kjer je način dela podoben kot pri vsakem razvoju: najprej ideja, potem oblikovanje idejne zasnove, na koncu pa produkt ali storitev. Nam lahko malce bolj podrobno predstaviš proces?

Zdi se mi, da smo že od takrat, ko sem prišla, kar precej pospešili zadeve; ocenjujem pa, da je še veliko manevrskega prostora: dejavnosti je veliko, storitev tudi – in vse je treba približati in predstaviti uporabnikom ali potencialnim kupcem. Trenutno imamo v pripravi dve tržni akciji: prva, za CNG, je nastala kot rezultat povpraševanja kupcev, ki se zanimajo za vozila na to gorivo, druga pa je na področju elektrike, kjer bo ponudba zanimiva za interesente. Pri

pripravi slednje smo sodelovali npr. s službo za trgovanje, da smo ujeli pravi trenutek. Sicer pa, poleg oblikovanja lastnih oglaševalskih kampanj sledimo željam naročnikom, torej službam v podjetju, ki se obrnejo na nas, da promoviramo storitev ali organiziramo tržno aktivnost. Takšen primer je sodelovanje s sektorjem za inženiring v Grosuplju, kjer smo s sistematičnim obveščanjem in promocijo prispevali k pospeševanju priključevanja na naše omrežje.

Kdaj si pa ti najbolj kreativna – dejstvo je, da ideji ne moreš naročiti, da prileti dopoldan, med delovnikom. Kako gre to pri tebi?

Zagotovo nisem samo osem ur v službi; z mislimi sem stalno, torej cel dan okupirana, kaj bi se še dalo storiti ali organizirati za pospešitev prodaje storitev Energetike Ljubljana. O projektih razmišljam tudi izven delovnega časa, tudi ideje, kako bi kaj speljali, se mi porodijo tam. Včasih se mi kaj utrne šele potem, ko že eno uro sedim za računalnikom ...

Največkrat pa zjutraj, recimo ob petih, ko sem v kopalnici, in to medtem, ko si umivam zobe. Zjutraj lažje razmišljam in tudi ideje lažje pridejo na plano, ko je tišina oziroma mir.

Kakšni so po tvojem mnenju izzivi vaše službe v prihodnje? Digitalna prihodnost je postala že kar sedanost ...

Da, v Energetiki Ljubljana nas na področju trženja čaka še veliko dela. Utrditi moramo blagovno znamko, povečati prepoznavnost kot dobavitelj toplote in zemeljskega plina ter preprečiti, da bi nas pomotoma zamenjali z drugim dobaviteljem elektrike. Storitve in produkte smo že v precejšnji meri prenesli v digitalni svet, približali dostopnost uporabnikom, pospešili trženje paketnih ugodnosti, razvili program lojalnosti, torej delovanje Kluba Zvestobe ogreva ... Še vedno pa je precej manevrskega prostora za izboljšave in nove ponudbe.

Trženje v podjetju, ki je po statusu javno podjetje, ni enostavno, a v zadnjih letih so bili narejeni veliki koraki. Kam bi to službo umestila kot člen v verigi, kako bi ga ocenila? In kako vidiš svojo vlogo člena?

Ocenjujem, da je tržna služba zelo pomemben člen v verigi storitev Energetike Ljubljana: brez trženja storitev, brez promocije dejavnosti ter produktov, ni mogoče pričakovati pridobivanja novih kupcev, prav tako ni možno pričakovati zvestobe obstoječih uporabnikov. S strankami, kupci in obiskovalci se je treba ukvarjati in menim, da tudi naša služba dobro deluje ter skupaj s službo za odnose z javnost-

Sara Bavdek

mi postopoma izboljšuje prednost pred ostalimi ponudniki.

Tudi zase lahko rečem, da se počutim kot pomemben člen: ne nazadnje tudi zaradi podpore Diane Horvat, direktorice sektorja, ki vodi to področje in ki zna prisluhniti našim idejam, spodbuja in podpira našo samoiniciativnost ter nam pomaga s svojo strokovnostjo pri oblikovanju dobrih rešitev za kupce. Sicer pa sem pomemben člen tudi zato, ker je delo timsko, pri vsakem timu pa je pomemben vsak člen.

Kaj ti veliko pomeni v poklicnem in osebnem življenju?

Kar se tiče službe, sem zelo hvaležna, da imam takšno delo, kjer neizmerno uživam. Če komu povem, da se vsako nedeljo veselim, da grem naslednji dan na delo, misli, da se hecam. Ampak je res! Komaj čakam, da grem v službo! Prav metuljčke dobim v trebuhu, ko se spomnim, da me čaka delo, kjer sem lahko aktivna in kreativna – verjetno pri drugem, bolj rutinskem delu, ne bi bila srečna. Pri tem delu pa sem se res našla. Veseli me tudi, da imam prijetne sodelavke, da smo dobra ekipa, da se odlično razumemo ... Če tega ne bi bilo, bi tudi delo trpelo.

Osebnostno pa mi največ pomeni družina. Zelo rada imam tudi naravo, nadvse rada gobarim, še posebej jurčke in lisičke, a mi za to v zadnjem času zmanjkuje časa.

MEGAT

■ GOSTUJOČI ČLEN V VERIGI

Alenka Kovič, vodja pravne službe JHL

»V pravu je pač tako, da ima zadnjo besedo sodišče.«

POGOVARJALA SEM SE DORIS KUKOVIČIČ

Alenka Kovič vodi pravno službo na Javnem holdingu Ljubljana. Tisti, ki z njo sodelujemo, vemo, da je na drugi strani mize, telefonske žice ali spletnega omrežja oseba, ki je prijazna, zelo odzivna, strokovna in jasna. To so odlike, ki so pri pravnih sicer nepogrešljive, a Alenko odlikuje tudi to, da še posebej v napetih situacijah ostaja potrpežljiva in mirna. Malo bolj od blizu jo lahko spoznate tudi v naslednjem pogovoru.

Alenka, na Javnem holdingu Ljubljana ste že precej časa, kajne? Koliko let konkretno?

Drži, maja je minilo 15 let, odkar sem postala del ekipe.

Kaj vse se je v tem času spremenilo?

Ogromno, iz malega tima 14 zaposlenih, kjer smo bili »vsi po malem za vse« smo postali kompleksen sistem z razvejano organizacijsko strukturo. Razširila so se tako področja dela, spremenil se je način dela, povečale so se pristojnosti holdinga, saj je dobil strateško vlogo.

Kako danes poteka vaš delovni dan in kako je potekal na začetku? So bistvene razlike?

Seveda so razlike, ravno zaradi vseh sprememb, ki sem jih omenjala. V začetku je bilo tudi moje delo oziroma delovni dan bistveno bolj operativne narave, saj sem bila mnogokrat »deklica za vse«, kar je pomenilo opravljanje pravnih zadev, splošnih zadev, javnih naročil, deloma tudi kadrovske zadeve, včasih tudi malce PR in pa delo za organe družbe. V »starem« holdingu tudi nisem imela toliko neposrednega stika s sodelavci v javnih podjetjih. Danes pa je delovni dan oziroma teden poleg operativnih zadev napolnjen tudi z raznimi sestanki, tedenskim kolegijem pravne službe, usklajevanjem organizacijskih zadev in podobno.

Če zelo poenostavim, vodenje pravne službe zahteva ogromno znanja, časa, prilagajanja potrebam različnih družb, ki smo združene v skupini. Kaj vam dandanes predstavlja največji izziv?

Drži vse, kar ste povedali. Na eni strani je velik izziv slediti vsem spremembam, ki so res praktično vsakodneвне, ter zadostiti zahtevam in pričakovanjem naših naročnikov (to so tako družbe v skupini kot družbi JP LPT in Žale), na drugi strani pa je zelo velik izziv voditi ekipo 16 sodelavcev v pravni službi.

V holdingu ste skupaj z javnimi podjetji v zadnjih petih letih uspeli izvesti dve združi-

tv: TE-TOL in Energetiko Ljubljana ter pred kratkim VOKA in Snago. Koliko živcev, če se malo pošalim, ste izgubili na račun tega? Kaj je bilo v teh procesih najtežje in zakaj?

Če se tudi jaz malo pošalim, pri zadnji pripojitvi sem dejala, da smo zdaj res že specialisti za pripojitve. Vendar šalo na stran, zagotovo takšna statusna sprememba ni majhen zalogaj, ne le s pravnega vidika, temveč tudi z vseh drugih – kadrovskega, informacijskega, finančno-računovodskega in organizacijskega. Vselej se pojavi kakšna nepričakovana okoliščina, ki je ne predvidiš, najtežje pa je bilo terminsko uskladiti in predvideti vse potrebne korake, saj smo bili pri tem vezani tudi na odločitve pristojnih organov (nadzorni svet in skupščina).

V praksi velja, da večina združitvev oz. pripojitev družb ni uspešnih. Združitev TE-TOL in Energetike Ljubljana se izkazuje za uspešno. Verjamate, da bo tudi združitev VOKA in Snage uspešna?

Prepričana sem, da bo pripojitev pokazala pozitivne učinke, ne le s finančnega vidika, kar je bil sicer poglavitni razlog zanjo, ampak tudi organizacijskega. Če malo posplošim, je pač večinoma v človeški naravi, da se sprememb bojimo oziroma jih zavračamo in tako je bilo tudi pri pripojitvah, saj se je pri sodelavcih vključenih družb pojavilo veliko vprašanj, negotovosti in strahov, ki pa se (po izkušnjah sodeč) slej ko prej razrešijo oziroma pokažejo kot neutemeljeni.

Pravna služba je zaradi narave svojega dela (terjatve ipd.) precej izpostavljena nezadovoljnim uporabnikom. Kako se spopadate s takšnimi situacijami? Ste imeli kdaj tudi slabo ali celo nevarno izkušnjo?

Tu moram na prvem mestu omeniti in se zahvaliti svojim sodelavcem, ki so neposredno soočeni z uporabniki, saj žal prihaja tudi do slabih izkušenj z nezadovoljnimi, jeznimi ali celo agresivnimi uporabniki. Veliko pozornosti namenjam temu, da skušamo v takem primeru ostati mirni, profesionalni in uporabnika prepričati z močjo argumentov. Se je pa tudi že zgodilo, k sreči ne velikokrat, da so bili deležni groženj z orožjem, ustrahovanja in besednega nasilja.

Pred kratkim sva se pogovarjali o zakonodaji. Ta se ves čas spreminja, dopolnjuje ... A jo je sploh mogoče ažurno spremljati in še več, kako jo je sploh mogoče ažurno implementirati v posamezne družbe, ki smo si po naravi dela precej različne?

No zdaj sva pa pri težavi, ki tudi nas prav-

Alenka Kovič

nike zelo »žuli«. Namreč zakonodajno okolje je v Sloveniji zelo nestabilno, po moji subjektivni oceni pa so mnoge zakonodajne rešitve premalo premišljene, da ne rečem celo »ad hoc« sprejete in posledično neuskajane med področji, ki se jih dotikajo, kar pomeni veliko težav pri izvajanju oziroma implementaciji. V pravni službi skušamo spremembe spremljati kar se da sproti, vendar se moramo vsi skupaj zavedati, da so prvi, ki morajo ves čas spremljati zakonodajo »s svojega področja« skrbniki procesov oz. področij v posamezni družbi, saj to predstavlja temelj oziroma nujen predpogoji za njihovo delo, v pravni službi smo jim pri tem lahko predvsem strokovna podpora.

Najbrž obstajajo tudi situacije, ko je možnih več interpretacij istega zakona ali člena. Kako takrat delujete?

Verjetno vsi poznajo šalo o dveh pravnih in treh različnih mnenjih. (smeh) V vsaki šali je tudi nekaj resnice in seveda tudi takšne situacije obstajajo. V takem primeru zadevo premislím, uporabim vse znanje, ki ga premorem, ter oblikujem argumente, za katerimi potem »stojim«. Absolutno pa nihče ni nezmotljiv, v pravu je pač tako, da ima zadnjo besedo sodišče.

Vsi, ki z vami sodelujemo, vas zelo cenimo zaradi vaše odzivnosti, korektnosti ... Kaj pa se vam zdi vaša odlika pri delu?

O, najlepša hvala za kompliment. Sebe je sicer težko ocenjevati, če pa bi morala kaj izpostaviti, bi bila to sistematičnost oziroma dobra organiziranost in pa ohranjanje mirnosti.

